

"ING PAMA-MALI NING MALUCA"

BALITA-NG

*Mepaliari qñg metung a Barrio-ng
macapañgulu sacup niting
Capampañgan.*

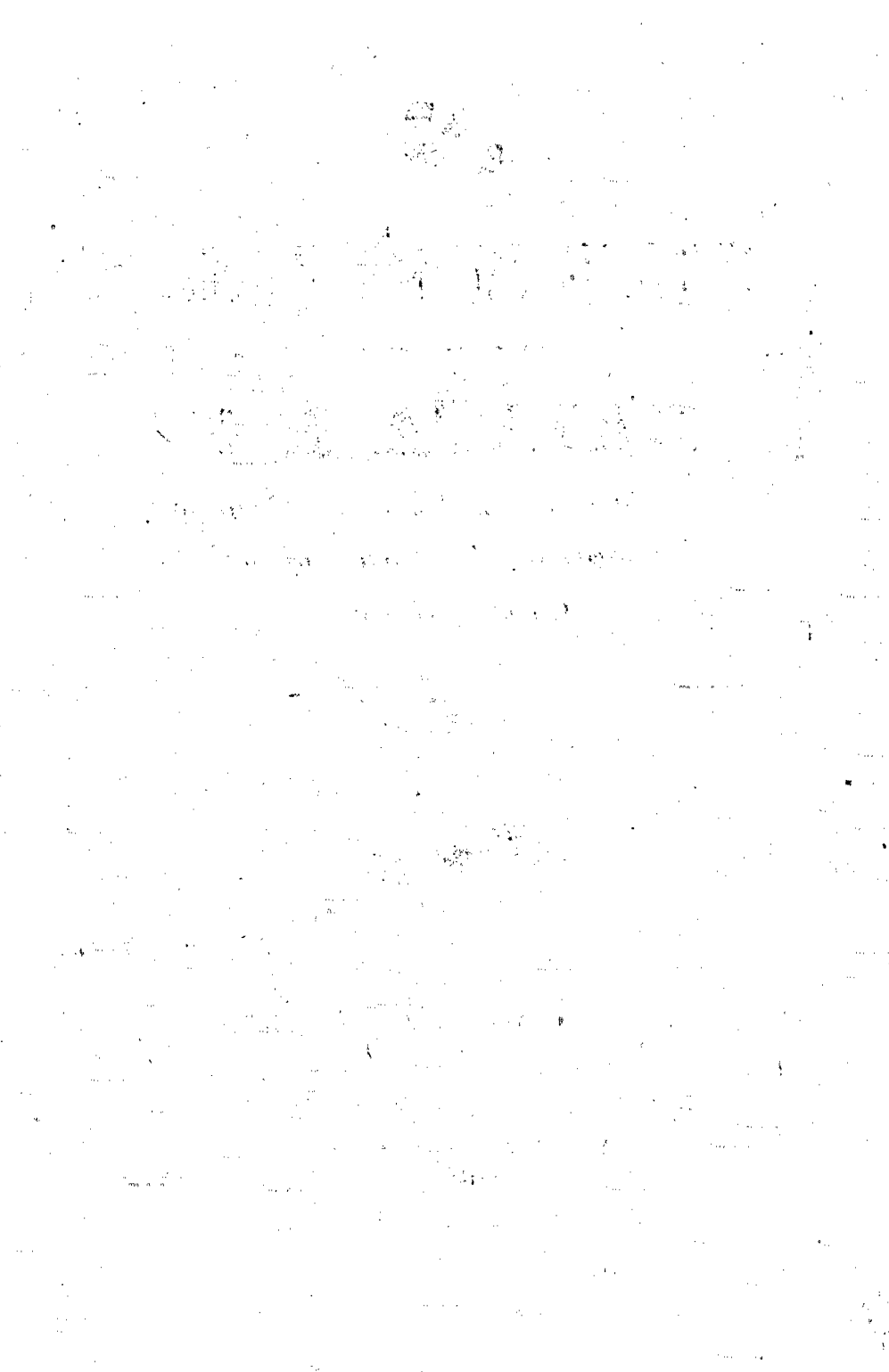
LIMBAGAN

NANG

Cornelio A. Pabalán Byron.

Baculud, Capampañgan.

1909.

CORRIDO

QNG BIE RANG DELANAN DING MIASAUANG

REYNA BEATRIZ

AT

ARING LADISLAO

Qñg cayarian ning Ungria

Ting meaquit linto metung á historia
á sasalita ra ding cítang biasa
bie nang queralanan ning mal á Reyna
pamagtagumpe na qñg puri na't honra.

Ya ing masasabi qñg Ungriang Reino
carin mepaliari sacup ning Condado
ing Aring Ladislao yang gogobierno
at iya ing tatalan qñg corona't cetro.

Maqui-capatad yang metung á Infante
y Don Federico ing laguia na niti
casanguni na ya qñg real at corte
at caring Consejos metung neman iti.

Nanan cung pacaban tibra'ne ning sinta
ing budñing Infante qñg mal á Reyna
qñg aldo at bengi é maco qñg lub na
é ne buring mapda qñg panimanma'na.

Tutu't maragul pin ing sinta nang pelam
ing mal á Reyna nasa neng lapitan
qñg ba'nang á daing ing saquit na't subiang
ing maguing sangca'na ing dine nang dactal.

Queang api-isip ing bague á iti
ing tucsung maragul ali miuauani
sinulud qñg lub na ing sintang dalise
qñg Reyna Beatriz, é na apiluse.

At lalung lalu na nģening aquit na ya
qñg sari nang leguan ning mal á Reyna
mánģienauang saldac at siguc-siguc pa
malabe mabalag ita ning lua na.

Qñg aldo at bengi é maco qñg lub na
queting Federico ing mal á Reyna
ali na adalung ing cumpit nang sinta
queang pajalata itang pangilus na.

Ing dapat nang iti't gagauan paralan
ajalata na rin ning Reynang maraňgal
nung misalubung la queang tulugmatan
angang mipanpan ya é ne patdan lauan.

Nanan cung pacaban ating mapabulan
ing pamiabe ra ning Aring maraňgal
dinatang ing guerra't carelang calaban
menibat la Turquia morong mangatapang.

At qñg cayarian inagad linub ya
itang Embajador á tau Turquia
qñg mal á Ari tambing pepaquit ya
qñg ba'ang pabalu ita ning seria na.

Iniang mayari na sabi rang piraduang
niting Embajador at Aring maraňgal
é mipaindatun queang pilubluban
nun nanu sang mayap gaua'ang paralan.

(3)

Queti na inutus caring Consejero
isadia rang agad itang ejercito
ing pisiag ning Ari nganang mengamanu
tipunan lang sabla ganid á soldado.

E naman meliuag agad metipun la
ding maldang soldados á sadia qñg guerra
tambing neng memun qñg mal á Reyna
quetang ejercito ngana qñg tuqui ya.

Anti ning qñg iya alang á utusan
qñg armadang iti gaua'nang general
qñg mal á Reyna memu'ne queti nan
at cang Federico capatad nang tune.

Ing guingcas ning Ari qñg mal á Reyna
ó banding Beatriz sinta cung asaua
qñg cacung capatad ing bala na ica
é me sa paburen at lingunan mu ya.

A magcang sacali nun tin yang panamdám
ó micasaquit ya ampon misalunan
antimo sa acu ing quecang lingunan
magsamantala cayung é ye paburean.

Ing bili'na naman cang Don Federico
ing mal á Reyna ingatan me ngacu
nanu mang sacuna piramayan yu
yapus meng capatad anting catauan mu.

Agad yang mequibat ing mal á Reyna
cagna'ning lua na nganang guingcas quea
nung caburian mu sa ó esposo cung sinta
queting paglaco mu tuqui na cu queca.

Ali cu abata queti cu malacuan
magsasarili cu lub ning cayarian
tin na cu sang anac á pananagurian
sucat macalibang qñg dala cung subiang.

Nanu mo caya sang maguing carasa'na
ning sinta mu't casi malacuan dili na
nung mayalang palad á icatang adua
tela é na miuman ing miqit cata pa.

Laguiung Federico indat masaglaue
ing Reyna Beatriz lalung malulumbe
lama'ning púsu na é na mu asabi
ban ing capatad na é masira puri.

Linacad neng Ari é na na liniban
ing queang armada inagad nang liual
ding sablang soldados mangasaya la nğan
iyang General da Ari rang gagalang.

Maragul ya lungcut ing mal á Reyna
queting paglaco na sinta nang asaua
pablasang minlunga ita ning tacut na
qñg pamaquilaban qñg aya'nang guerra.

Metung pa caniti queang calulumbe
ita ning bayo nang tacsil á Infante
pablasang daralan qñg lub nang sarili
magsamantala yang quea manalese

Ing mal á Reyna agad neng dirupan
canitang catri na at camang pagqueran
mibanğun ca nğana ing lub salan
pamatulan da ca qñg saquit mu't subiang.

Ing Reyna misdan ya bigla nang panurup
pablasang qñg iya ibat yang metudtud
baquet mengangas ca é mu na piunus
qñg cacung pabellon ipagad mung linub?

Binte ning Infante qñg Reynang marangal
ing pamagsundu cu é mu pagmulalan
ugali ra ngana malsinta ninu man
pilit nang ipasiag pati mica-dalan.

Inia ing sabi cu ó mal á Reyna
qñg bili cung ini malunus ca sana
é mu sa tatanguian ing nasa cu't pita
marine ning tau catimbang ning bie na.

Mabilug nang ucul ning Infanteng sucab
qñg queang sinabi nun ali ya tangap
bagsic ning sinta na á miraralacdac
queang iparalan qñg áru ó masias.

Dimdam na ning Reyna ing pisiag nang sabi
agad yang mequibat qñg anti canini
baquet caya baquet ó mal á Infante
quecang páquisiran ing qñg Aring puri.

¿E me uari balu at aquiquilala
ing quecang capatad ing cacung asaua
piguilan mung lub mu layun mibalac pa
qñg bili cung ini nung ninu mo sa ica.

Queti qñg cayarian daca'la ping bina
malagung babay malinang lang sabla
baquet qñg bayo mu bisa cang masira
qñg corona't cetro ica ing mibaba.

At é na cu uari queca penabilin
ning Ari, at ica anti naman carin
nung misalunan cu nanu mang miriquil
ica ing mumunang magmasaquit tambing.

Inia sa't qñg lub mu é ca pailumac
qñg maroc á nasa ali ca papayag
canining gagcas cu é ca sa masindac
ugali qñg yatu iti nan lalacad.

Ing budñing Infante agad tiniedo ya
begut ne ing puñal á queang darala
qñg yauad cung iti nun é manusig ca
ning ingat mung bie nñeni uacas na na.

Ing mal á Reyna minulit yang guingcas
qñg sabinng malambut amanung banayad
nñana qñg bayo mu é ca sa mangangas
qñg é catuliran ali ca darapat.

Ing metung pa queta ing queca masid cu
tela é pin uagas ing dayang tibuan mu
ila ding darapat queting acala mu
ding bait qñg gutad at mababang tau.

Nun uari't tutu man tune mu cung sinta
é binang malambat ing tipan cu queca
ing cacung panata matupad mu sana
saca mu na camtan ing nasa mu't pita.

Máparumingu mu é naman labisan
ing pita mu't nasa queca nang á camtan
lub ning Infante ing tula na sacdal
quetang pengacu na ning Reynang marangal.

Saca ya minulit miñabi ing Reyna
ó Don Federico macaingat ca sana
ume na ca pa mu pagqueran mung cama
alang pangalisia capangacuan queca.

Caibat dang misabi at pamiaduanḡan
micauani na la at abac na naman
minaus yang criado ing Reynang marangal
cabud na pangaras queang inutusan.

Marapal cang ume at magsundu nḡeni
queca lang pañausan ding dacal á Pande
jaula yang bácal pagaua careti
paua yang pataram á sari qñg tibe.

Ing jaulang iti ing lualas na't caba
ding adua catau tapat lang magquera
itang queang sulut qñg lual de icana
anti ya mong carcel lupan dang bitasa.

Qñg lual at quilub carelang ipinta
ing macauiuiling tatangalan mata
ding macapatulug daca'lang maceta
sucat pagmulalan nung tulugmatan ya.

At panagaulan de layun pang tabiḡan
quetang micasampat maulang imalan
ampon sabitanan campanillang dacal
sucat nang catula ning magdalang subiang

Iniang mayari ya, y Don Federico
quitna'ne ning Reyna nḡanang mengamanu
miras na nḡeni nan ing tune nang aldo
nitang pisabi tang pengacu quecao.

Ing lilung Infante maragul ya tula
qñg mal á Reyna uli na pablasa
ning isip na't lub at queang acala
mipanaunan yang matupad á nasa.

Inañaja'na ne ning mal á Reyna
y Don Federico at carin lungub la
canitang megauang maulang jaula
ing tula na sacdal Infanteng malsinta.

Mabilug qñg lub na ning Infanteng cungcang
itang queang nasa queti na acamtan
ing Reyna linub ya qñg jaulang bácal
at iting Infante tinuqui yang biglan.

Pangaras na quilub ning mal á Reyna
quetang sillang guintu agad linueluc ya
ing Infante naman tambing linapit ya
é sucat pasabi ita ning tula na.

Ngana mo ning Reyna atin cung quelinguan
canitang silid cu cacu yang alacuan
manaya cang ditac ali cu mabalan
ba'tang apisabi ing sucat tang daptan.

Nanu ing miliari pangalual ning Reyna
ing pasbul ning jaula inagad neng sera
at saca ne licuan at ngana quean ca
angang é ya datang ing cacung asaua.

Licua'ne ning Reyna't carin ya melacuan
y Don Federico qñg jaulang bácal
ali ya manaquit sucat nang pilualan
ning mal á Reyna gueua nang paralan.

Nanan cung pacaban y Don Federico
quilub ning jaula anting me-encanto
ala yang arapat gaua'ang remedio
queti ne inaus ing metung á criado.

Pabuclat neng pilit pasbul ning jaula
é neman masira't sacdal qñg tibe na
at bucud pa queta binaual ning Reyna
qñg alang milapit nun é mu pin iya.

Ting metung á criado á carin magsilbi
ing queang catauan manamdám parati
baquet maclac ya pa tinambal caniti
yang tinubud nang minta qñg Infante.

Caring sablang Pajes ing penabili'na
ing é la lalapit sacali't maus ya
yang icutang da nung nanung buri na
ing criadong maclac ing lumapit quea

Qñg quecaba'ning aldo y Don Federico
ali ya mamangán qñg mua nang atiu
ing queang imalan guisa'ang linaso
ing cayalimbaua na mamulang á tutu.

Magquera't mibangun at saca tiedo ya
at carin qñg jaula magdurut-durut ya
itulac neng pasbul ampon sumilip pa
at caniting criado maragul ing mua na.

Ilipat cung sabi qñg Reynang marangal
nun inia depat na ing bague iti nan
qñg lilung Infante quea yang lelangan
ing ingat nang puri ba'sang é milamang.

Nun iti't micalat ampon mibantug pa
 quelan marinayan depat ning bayo na
 é uari ing Ari ing queang asaua
 capatad neng tune ing magtacsil quea.

Ing mal á Reyna queang inuculan
 nasa ning Infante é na balayunan
 sacali't datang ya ing Aring maraṅgal
 quea na ilijim ing bague iti nan.

Aguiang depat naman ing linapastangan
 niti nang bayo na á Infanteng cungcang
 qṅg aldo at bengi quea yang paralan
 qṅg maulang canan é na cacalinguan.

Nanan cung pacaban mapilan mung bulan
 qṅg pangaculung na qṅg jaulang bácal
 ning mal á Reyna queang abalitan
 lungub ya qṅg Reino asaua nang irang.

Pablasa ing Ari á queang asaua
 pamaqui-guerra na icua nang victoria
 ipamalita ra ding tau Ungria
 ing pamañambut na ning real Monarca.

Agad yang mitubud ing Aring maraṅgal
 qṅg mal á Reyna pabalu nang dapal
 ing pamañatang da ali na miliban
 pasisalubung la ding meto cayarian.

Ing metung pang sabi qṅg mal á Reyna
 y Don Federico ing tuqui ya quea
 salubung la naman macacalilua la
 sáque lang cabayu ó caya carrosa.

Maragul ya tula ing Reynang maraṅgal
qṅg pepabalita na asaua nang irang
agad yang migsaria qṅg jaulang bácal
bayo nang Infante qṅg ba'neng pabaluan.

Pequipagdala ne ning mal á Reyna
mialiuang imalan á saedal qṅg ula
ba'nang é apansing Aring asaua na
itang mepaliari á querarasan da.

Uling qṅg ucul na ning Reynang maraṅgal
qṅg ilijim na na itang cabagayan
pablasang maragul queang gaganacan
ing puri na't honra bitasang milamang.

Caras na qṅg jaula ing pasbul biclat ne
lual na ca nḡana ó budṅing Infante
ó ining imalan mu miblas na ca nḡeni
datang ne ing Aring capatad mung tune.

Nḡata na't miblas ca imalan mung pili
at salubunḡan te ing mal á Ari
pauian mung lungcut mu ampon dalamjati
ipatauad queca ing pamagcamali.

Ing bague á iti é na amalayan
canacung ilijim qṅg Aring maraṅgal
ya ninang lub mu quecang tiuasayan
dapot mu sanang é mu na ulitan.

Ing lilung Infante agad linucsu ya
malaguang tiniedo at layun linual pa
at saca na guingcas qṅg mal á Reyna
nḡeni mu rin nḡana cacu mamayad ca.

Inagad nang linual at meco marapal
ausa'ne ning Reyna é ya meliquid man
quebabalaus na qñg Aring maraṅgal
gabac ya imalan at é mibablas man.

Panaquit ning Ari mipamulala ya
qñg pami-imalan niting capatad na
inagad neng quitang ing mal á Reyna
ali me cayabet nu ya carin nḡana.

E me saglauayan binte ning Infante
layun pang icutang asaua mung casi
ita ning depat nang quealan marine
puri mu't corona buri nang ipugue.

Pablasang qñg acung capatad mung tune
at ing quecang puri, puri cu mu naman
qñg pamaglaban cu ing cacung querasah
pepasucul na cu qñg jaulang bácal.

Qñg sablang paṅacu at pamamilit na
é cu rin menusig canitang nasa na
qñg é pamamintu binie nang parusa
qñg jaulang bácal carin sinucul na.

Pepatasa na pa ing cacung pamaṅgan
qñg aldo at bengi cacu ra deralan
at ining imalan canining catauan
ibat qñg meco ca é na mialilan.

Qñg aldo á iti inia mipalual cu
yang mine cacu asaua mung lilu
pablasang balita't baluan da ding tau
ing lungub ca nḡeni qñg reinong sacup mu.

Ya pin ing mine at canacu ng̃ana
ing miabe que canung salubuñgan da ca
at pequisabi nang ilijim cu sana
layun é papasiag itang depata'na.

Queti cu melaus at queca minarap
ing sablang quimtan cu ba'mung atalastas
nun yang mipaunang quecao mamasiag
palsalanan mu cu q̃ng sablang merapat.

Pablasa ing Reyna matalas ya dila
biasang manamuyut ampon mamiraya
é ca paibaldug q̃ng sabi na't catsa
cetru mu't corona ba'lang é masira.

Ing gagcas cung iti quecang paniualan
ali mu pangutang q̃ng caninu pa man
at acu ala cung aliuang sebianan
iti q̃ng pami-ingat q̃ng puri mung talan.

Agad yang mesindac q̃ng sabiñg dimdam na
é ya mecabulad megula ing lub na
ing babalacan cu at dasan cu sana
ing dacal á tula at maulang fiesta.

Ng̃ana ning Infante q̃ng Aring marañgal
é mu icalungcut ing bague iti nan
ing pang̃a-justicia carin iparalan
tune micasala sucat yang parusan.

Ilipat cung sabi q̃ng mal á Reyna
queang apiunus sinulud q̃ng lub na
quetang paglaco na tacsil á bayo na
maquicabaldugan talagang dapta'na.

Malagua't salita ban é liliuag
ing mal á Ari linub ne qñg ciudad
migdala yang lunus pacalulung lacuas
quetang capatad nang Infanteng migsucab.

Ing pangabili na niting Federico
mangap yang é bisang magcapoti ing lilu
ba'reng é apansing ninu man at ninu
at melaus yang menic qñg real Palacio.

Iti namang Reyna masanting ya gayac
maulang imalan á sacdal qñg sampat
at ding Damas na á queang alagad
laurel da qñg buntuc sari-saring iyas.

Nanan cung pacaban iniang manic na la
ing Ari't Infante aliuang abe ra
selubunã'na ya nioq mal á Reyna
iti caugalia'na sinta nang asaua.

Dirupa'neng Ari't miñe cagalanã
talagang lumapit at ba'ne sang caulan
qñg mua ning Ari at maragul nang sucal
timbuc ne ing Reyna at layun guilutan.

Bigla yang miragsa qñg telacara'na
anti yang meninap milaco inaua
agad deng lepitan Consejero't Dama
ing dayang mamagus penamulisan da.

Ing mal á Reyna ali na ne quitnan
nun tin yang itutul quea na bibintang
é na inusisa't layun inuculan
queti na na sildac biglang cayatulan.

N̄geni mu yata^d ye canitang Castillo
é ya máquisabi quenu man at quenu
matabtab ya batal caras catlung aldo
q̄ng ba'reng é paran ning ninu mang tau.

Ing mal á Reyna alang imic-imic
ali ya tinutul nanu mang matulid
ing guingcas na na mu ó Dios á lauit
quening sentenciada ica na ing saguip.

Nanu pat q̄ng Corte ting miliaring gulu
detang sablang Grandes é la micatunu
tinipang sentencia buri reng pabáyu
é ya sucat n̄gara q̄ng Reyna tang guinu.

Maragul á nauang q̄ng reino't deshonra
capatad ning Ari q̄ng Imperio Francia
ing sentenciang iti nung mipaburen ya
tau ning cayarian pauang mirame la.

Itang Consejero q̄ng Ari ta marap
q̄ng vuestra alteza mañauad tang tauad
sangalangān tamu nung sucat marapat
sentencia ning Reyna ahla'neng agad.

Miusig-usig la maldang Consejero't
minarap q̄ng Ari't q̄ng real concillo
ó sacramajestad n̄ganang Don Estacio
sentencia q̄ng Reyna yauad cu apelo.

Pablasang é bague bildug mung sentencia
marayung é palac q̄ng mal á Reyna
atin pung aliuang sucat iparusa
yugse ya q̄ng bunduc atsitan ya mata.

Iti ya na pin mong picametung da nğan
qñg Duque Estaciong binie catuliran
ing Aring Ladislao menusig ne naman
metung á sacuna ba'na nang é camtan.

Aldo mu ring ita agad tiparan da
dela re qñg bunduc ing mal á Reyna
metupad ing atul meabie parusa
é neman tinangui inatsit de mata.

Nanu ing miliari't nanu ya carasan
metung á babay quetang cabunducan
ing calulung bulag á gagapang-gapang
mamagus ing daya qñg queang catauan.

Nğening milucluc ya bigla nemang tiedo
saca manalangin qñg Dios á Guinu
oh Jesus co nğana dagul ning saquit co
nining querarasan á yayamyaman cu.

Qñg pamanlusu cu qñg puri cu't honra
cang Don Federico lilu't palamara
ing meguing calibe dening cacung mata
dinuquit do't acu gagapang-gapang pa.

Maragul cu tula ampon pasalamat
Virgen del Rosario quening pangabulag
uari't mapait man ampon pang masalpac
minamayumu cu't lugud mu laganap.

Ampon ica naman esposo cung sinta
ó Aring Ladislao á cacung asaua
qñg pamanlualu cu qñg puri cu't honra
ing binlas mu cacu inatsit mong mata.

Qñg aguia mang ditac é cu casalanan
ya'ning capatad mu quecang peniualan
nun apiunus mu't abalu iti nan
malasong púsu mu aguiang batu ya man.

Qñg depat mung iti icang migeamali
aguia mang qñg ica metung ca pang Ari
é mu na cu quitnan at quinuanan uri
bigla mu nang sildac sentencia binili.

Ing tagulele na at pamanangis pa
maibug nang matacmus ing pangisnaua na
aguiang numanu ya parating gagcas na
Virgen del Rosario á cacung devota.

Alang nanu-nanu cabud ná amalas
sualang marimla quea na papasiag
ó Beatriz nãana babayng mapalad
quecaong pibatan ing lasa mu't sindac.

Iti nan mong Beatriz bigla ping misdan ya
canitang suialang menalese quea
mate nang isipan é ne aquilala
pablasa qñg iya bulag lang mata na.

Mesabing siuala miuman yang migsulit
ali ca masasdan ó budñing Beatriz
piblasan da cao qñg dactal mung saquit
cacu lang isubli mata mung inatsit.

At sibli na no pin ding adua nang mata
mibálic ing sadiang pamaglalaue na
queti na na aquit ampon aquilala
ing gueua nang mala ning Virgen María.

At saca ne dela layun pang linapit
qñg metung á landas at úlu ning batis
ing guingcas ning Virgen caniting Beatriz
miablasa'na ngeni ing dusa mu't saquit.

Pangasabi niti ali ne iquit na
itang migsalitang metung á Señora
iti mong Beatriz á pagdilidili na
tula ing calibe ya ing quimta'na.

Pepasalamat ne iti nang Beatriz
qñg Dios á Ibpa at Virgen á lauit
mapepenandit mu queti na ne aquit
ning Duque Medina linipat qñg batis.

Mipamulala ya ing Duqueng maraṅgal
caniting Beatriz qñg queang cabilian
nanan cu man ṅana anac yang macamal
nanu't atiu queti qñg bunduc at parang.

Agad yang linapit at layun quitnan pa
iti nang Beatriz ning Duque Medina
tabi qñg camal mu icutang na queca
baquet ti'ca queti't magsasarili ca.

Mequibat ya't minte iti nang Beatriz
supling na cu't anac metung á Montañes
nun inia queti cu migcamit pasáquit
linapastangan cu quetang é matulid.

ṅana mo ning Duque nun macanian ṅana
qñg cacung ducado carin muli na ca
gauan da cang anac at layun sesen pa
maging cabayabe ning cacung asaua.

Pequibat nang Beatriz é casi salamat
qñg calulung bili nung cacung apalad
é man macayablas ampon macabayad
ipala na ca sa ning Dios á-matas.

Pablasang ing lugal ning Duque Medina
ya ing sasacup ing reino España
ing ducadong iti sarili yang quea
ding queang pabuis dactal á laulta.

Nanan cung pacaban pangaras da carin
canitang ducadong sasacupa'na pin
ing malagung Beatriz sinabi neng tambing
quetang asaua na, ba'neng é apansing.

Maragul ya tula ing budñing Duquesa
canitang Beatriz á báyung iquit na
ligura'na ne pin at inampunan pa
qñg tune nang anac quea ne pinara.

Ilipat cung sabi ilang pagsulit cu
y Don Federico at Aring Ladislao
misalunan ya pin lasa é migalo
qñg dalamjati na qñg Reynang mayubu.

Melambat nang aldo ali ya mamangan
tiedo ya't mibangun catri nang pagqueran
mangisnauang saldac ampon mañambitan
queang palsalanan ing queang catauan.

Acu pin mo ngana tune micasala
qñg pangapalulung ning cacung asaua
é cu na siniasat at layun quitnan pa
agad queng dininan mabayat á dusa.

Canacu yang leluang itang Olofernes
at ing baseliscong animal á ganid
é na cu melunus ampon pang minisip
biglang inatulan dininan pasaquit.

Ing Reyna Beatriz á cacung asaua
alang casalanan migeamit yang dusa
qñg sabana't bunduc panintunan cu ya
aguiang mauala pa ining ~~chie~~ dala.

Ngeni cu na iquit at layun abalac
pengañaya niamu ning cacung capatad
nun tilisa cu sa ampon pang siniasat
é cu sana quimtan anti queting sindac.

E na cu saglaue ing ninu't ninu man
at acu ing lalung maqui-casalanan
acu pa ing sucat ngening miparusan
canitang dapat cang ali catuliran.

Magmula na ngeni mag inut lumacad
yang panintunan cu qñg bunduc at gutad
maguing bangque neman ing cacung atuelas
cacu yang abayan dumame qñg sindac.

Nanu ing dapta'na Aring maqui-saquit
lua na qñg mata yang mamalisbis
manñisnauang saldao at saca manañis
at eulaita'ne pa ing Reyna Beatriz

Anti yang mamulang bitasang bitasa
tiedo ya at lueluc ampon pang magquera
guligulisac ya at macasaluchaba
ó sintang asaua á mipañgñaya.

Qñg asal nang iti queang pagumasdan
 niting Federicong lilu't tampalasan
 liba'ne qñg cuarto ba'neng timanmanan
 ing queang capatad á Aring Ladislao.

Iniang milapit ya nãana ning pisiag na
 baquet capatad cu ing macacanian ca
 nanan me ta uari maroc á asaua
 á icasira na ning puri mu't honra.

Ali ca mamago queti nan qñg ciudad
 acu ing manintuh qñg Reyna magdulap
 at nung aquit cu ya queca que yarap
 qñg quecang camalan alang linag-liuag.

Agad nang guinayac ning Infanteng lilu
 quea lang inusi detang aduang mozo
 ing metung careti pipi ya ping tutu
 at ing metung naman bitasa yang linggo.

Nun inia deti nan ilang inusi na
 niti nang Infanteng lilu't palamara
 nung qñg alimbaua't aquit ne ing Reyna
 queang panusigan ing nasa ning lub na.

Nanu ing aquit na nãana qñg ing pipi
 aguiang cutnan de man é ya macasabi
 at ing linggo naman é ya magparáli
 calupa na anac pablasa qñg simple.

Nanan cung pacaban agad linacad la
 at ing cabunducan ya ing ine ra
 ing nasa ning lub na antiang é aquit na
 itang sentenciadang inatsit da mata.

Sablang eaparangan guisa'nang selugsug
búsal da ding gubat lual ya at lungub
ing queang amatan ampon iquit cabud
itang taung Doctor qñg libis ning bunduc.

Inagad neng quitnan ampon inaus pa
baquet ti'ca quean ó Infanteng mapia
aguiang é mu igcas binang talus cu na
ing seria mu queti at panintunan pa.

Y Don Federico inagad yang misdan
qñg pisiag ning tau at quea quinutang
binte ning Infante ninu ica naman
qñg ba'cung abalu canacu mu sabian.

Malaguang mequibat ing iquit nang tau
nung buri mu mu ring aquilala mu cu
acu ing Doctor na bunduc á disan mu
at ipapaquit ne ing darala nang libro.

Ala na yu queti nasa mung talaga
pagpilitan mu man é ne aquit mu ya
ing camatalastasan ding aduang mata na
sinubli ing sadiang pamaglalaue na.

Paniualan mu cu qñg gagcas cung sabi
ing panimanma'na misubli na ngeni
ya ing minipas at quea sesese
metung á Condesang mal á babay.

Binte ning Infante tutu uari ngana
nung ituru mu ya tune ca ping biasa
macarayu uari itang quebilía'na
nung sabian me cacu dinan da cang upa.

Pequibat ning Doctor é mu cu man upan
quecata yang ayan macarayu ya man
dapot ing bilin cu queca sang tandanan
ali mu pañabian qñg caninu pa man.

Deting cayabe mu yatad mu na la
é ca mababalam agad mibáli'ca
qñg pamagsaria mu acung tuqui queca
ba'cang é cumanglap at mitacutan pa.

Inatad na no pin deting aduang mozo
at nğanang migsulit qñg Aring mayubu
é que atuclasan itang Reynang lilu
mecad pengān da ne ding leon at lobo.

At saca ne meco at linacad miuman
at mibalie agad canitang carinan
disa'ne ing Doctor queang quetipanan
sinulung no queta balus la't marapal.

Qñg lele ning batis carin ya dela na
caniting Infante queti ca pa nğana
yugse re queti ali pin sumala
apanusigan mu ing nasa mu't pita.

Magsundu cu carin dapat cung paralan
ipag-amuamu cu ing gauan cung lalang
maco na cu pa mu't ali cu mabalam
ing nasa mu't pita ba'mu nang á camtan.

Ilipat cung sabi quetang budñing Duque
tin yang cataniman metung nemang Conde
quea yang asdapan qñg aldo at bengi
buri neng supilan qñg pangā-lalaqui.

Pablasang Doctor ya ing gueua nang lalang
uli ning encanto dinurup yang biglan
guinaua yang surat ticlip neng marapal
caniti nang Beatriz agad neng inaduang.

Saca ya pepaquit minarap qñg Duque
metung ya mo uaring tune Sacerdote
minie cagalanġan at nġanang miñabi
quecang caratunan é ca mauiuli.

Pequibat ning Duque qñg sabi mung yan
ing maguing sangca'na e cu camalayan
binte na ning Doctor quecaong damdaman
qñg ba'mung abalu ampon talastasan.

Ing Conde Don Pabio á cataniman mu
tin yang casanguni queti nan quecao
yang calilip na at mag-pun á tutu
é mu abitasa ing bandi't bie mu.

Pequibat ning Duque nanung quecang pisiag
ing bague á iti tune't matalastas
maniuala cao nġaning Doctor guingcas
at quecang tuyagan nġeni mu amalas.

At ding queca namang malda mung familia
ampon ding alipan aliuang abe pa
queca lang siasatan ding sabla rang bulsa
sulat á cerrado tune macaquit ca.

Qñg pamantiasat da á binang mapilit
queti re atupan ing bulsa nang Beatriz
cari'ne pin linto at layun meaquit
ing sabi ning Conde surat á alimit.

Gagcas na ning sulat at macapalaman
ing macapangilabut sucat pagmulalan
ing sabi ning Doctor ali la masasdan
anti mu rin carin qñg Duquesang mambang.

Ing pisiag ning Duque iti ing yablas mo
qñg pamaningat at pamacamal co
é ra ca binaual nanu mang buri mu
tabtaban ca batal ya ing bague mu.

E ya mecabulad ing Reynang timtiman
lua na tinulu catulad na cristal
pablasang sadia ya qñg capibabatan
ing quealan puri queang pasubalian.

Ing mearing atul ning Duque Medina
tabtaban ya batal ban é lumoa'na
quelunusa'na ya ning budñing Duquesa
ing lalu sang mayap qñg bunduc yugse ya.

Qñg sadiang carinan á quea picuanan
carin ya yatad mu at layun pang lacuan
at yang parusa na quea macabague
é ya sucat paten at ilaco bie.

Pepadala na ne caretang soldado
iti nang y Beatriz qñg sabana't campo
cayabe ria mu rin itang Escudero
qñg tune carinan ya ing mituru.

Inia ping miras la libutad ning ilang
ing mal á Reyna queti ra ne licuan
qñg sadiang lugal na carelang picuanan
magdilidili yang alang catambayan.

Ing lugal á iti yang selicuta'na
 niting Federicong lilu't palamara
 cari'ne abang'an qñg pamagdala ra
 qñg Reyna Beatriz qñg pamisubli ra.

Pablasang nasa na ampon pang pigpacsan
 niting Federico cari'ne abang'an
 cabud na panaquit agad neng lepitan
 ngeni na ca ngana lilu't tampalasan.

Canacung cuanan ing puri mu at bie
 ninu man ing sabat cacu yang irame
 qñg capialungan mu á cacu miliari
 panau'na't horas bayaran mu ngeni.

At sabian pa case ing pamilaban da
 mapilit cacuanan ing puri na't honra
 tacsil palamara ngana ning Reyna
 marayu mung camtan ing nasa mu't pita.

At saca mañabi nganang mangamanu
 ó Indung malugud Virgen del Rosario
 canining cabiguan iligtas mu cu
 á macañung dumpa quening alipan mu.

E pa man mepupus itang queang gagcas
 ing metung á leon linual ya qñg gubat
 cang Don Federico linapit yang agad
 alang nanu-nanu sicmal na nia't sucut.

Horas mu ring ita mecad dinatang ya
 ita ning minipus metung á Señora
 ing Reyna Beatriz inagad neng dela
 Aldeang sacup na reino Alemania.

Ing penabili'na Señorang mayubu
 queti ca pa ngana caretang villano
 maquiabe na ca pat maquisulut ngacu.
 atin pang aliuang datang á termino.

Cang Don Federico canacung ibálic
 ing querarasa'na ning lilu at suquib
 pañatang ning Doctor agad neng tinaid
 quecang salesayan ing lub mu at isip.

Mayap na mu ngana agad na cang licuan
 ning ganid á leon lilu't tampalasan
 miucul-ucul ca é ta ne tugutan
 angang é mu acua puri nang ingatan.

Ibálic cang sabi qñg Reynang maula
 caretang villano iniang datang na ya
 carin ya tinucnang at mequisulut pa
 uling talaga na ning matas á Banua.

Qñg misan á aldo ing Aring marangal
 carin Alemania sacup nang cayarian
 abe ne ing Reyna mine lang migpasial
 metung yang carroza carelang secayan.

Cavabe ria mu ing anac dang lauit
 ing bungsung supling da á Principe Arlis
 mine la qñg villa abe ro ding Pajes
 lugal nang tucnangan ning Reyna Beatriz.

Qñg pamanlacad dang binang masalese
 carroza ning Ari at ding queang abe
 pupuri lang sabla carelang darasan
 lalu cang Beatriz pamamie nang gálang.

Pablasang ing villang panucnangana'na
ing tune sasacup reino Alemania
qñg Aring Orndal mibudñing Monarca
at majometanong campung nang Mahoma.

Atulugmatan de ning Ari at Reyna
asque nang Beatriz mipamulala la
pepatucnang de pin ita ning carroza
carelang inaus me'ca queni ngara.

Agad yang linapit qñg Aring marangal
layun miñiclaud minie cagalanñan
juuca tau? ngana ning Ari quinutang
é mu lugal iti nanan mang isipan.

Binte nang Beatriz ó Ari cung lauit
acu pung anac na metung á mercantes
queti qñg Aldea licua'na cung tiquis
iniang ibat cami qñg reino Napoles.

Ing anac ning Ari tinipang marapal
canitang carroza ing tula na saadal
linapit cang Beatriz mangutang ya naman
anti queta cainsac anac á mainsang.

Inagad neng telan ampon quindungan pa
qñg aguiang misan mau ali pa miquit la
mipamulala la ing Ari at Reyna
queting mepaliari dapat ning villana.

Mate neng yausan ning Aring Orndal
ing Principe Arlis é ya maquiramdram
iniang cuanan da ya paimate neman
pamangiac ning anac é macanian-canian.

Iniang binili re agad yang mibálic
at cáque ya mu rin cang Doña Beatriz
niti mong Reyna cabud na panaquit
malaguang inaus ban miuman lumapit.

Ing guingcas ning Reyna anti queni n̄gacu
musi na ca sana q̄ng quequeng imperio
cari'na ca tucnang q̄ng quequeng palacio't
panusigan da ca q̄ng sablang buri mu.

Pequibat nang Beatriz q̄ng mal á Reyna
ninu ing sangalang q̄ng nasa mu't pita
ing bie cu't catauan cacung tatalaga
nung apagdamut mung sumuyu pu queca.

Pepasaquen da ne canitang carroza
at mibálic na la reino Alemania
carin q̄ng palacio iniang miras na la
quea re pin binie ing metung á celda.

E ya cacauani aguiang carin ya man
ing anac ning Ari Principeng marangal
ya ing mitutuc anting catungculan
sesaya neng anac at layun ingatan.

Ilipat cung sabi cang Don Federico
ampon quetang Doctor á queang catutu
misabi lang miuman á nung macananu
gauan dang paralan ba'rang apitunu.

Nu ya caya carin n̄gana ning guingcas na
itang tampalasan at suquib á Reyna
ing binte ning Doctor é migaganaca ca
quecata yang sunan q̄ng ban aquit mu ya.

Carin Alemanian mibudning cayarian
qñg real Palacio ning Aring Ornadad
melambat ne pin mong carin macatucnang
ing anac ning Ari quea yang ingatan.

Guisa'nang selese ing bili ning Reyna
pati na ing banding atiu qñg gamat na
ing guingcas ning Doctor ngamu paya ngana
quecata yang ayan qñg ban aquit mu ya.

Linacad no queta't migsundung marapal
inagad lang miras é binang miliban
carin da guenaca at pisabi naman
ita ning daptan dang mayap á paralan.

Ing sabi ning Doctor cang Don Federico
miagnan catang manic qñg real Palacio
pangalalam bengi ing bala na acu
ali na abalu ning ninu mang tau.

Cabud na catudtud ning Reyna Beatriz
malale cang lungub quetang queang silid
lapasan meng agad qñg tacas mung caliz
ing anac ning Ari á Principe Arlis.

Dapot ing bilin cu é mu cacalinguan
tungcul cang Beatriz é me tatagquilan
ali ca lalapit at mamasimbalang
ba'nang é abalu't layun aguisingan.

Uling tin yang bante quea mamajala
ali que alaue marine cang bina
inia mimingat cang é mipangañaya
paten me y Arlis at lisia cang bigla.

Ing bili'ning Doctor inagad depat na benging calalaman Palacio menic ya lalang ning encanto ali iquit da ya mengapatutud la soldadong de Guardia.

Iniang milub ne pin silid nang pagqueran ing anac ning Ari agad neng lepasan guinamit nang puñal cari'na ne licuan siping nang Beatriz binili neng biglan.

Cabud na panaquit ning Aring maula qñg querarasa'na ning supling na't bunga anti reng silsulan canitang mua na at ing Reyna naman agad mebungeul ya.

Ing guingcas ning Ari canacu mu sabian baquet pete mu ya ing ana'cung cambang nanu ing depat cung é mu pemayapan bigla mung ioangu bie nang ingatan.

Iniang mimasmas ne ing mal á Reyna caniting Beatriz nñaning sinabi na giti ing ablas ning pamanlingun queca ampon pamacamal ibat qñg minuna?

Nanu ta't quimta'na dactal á palmura horas mu ring ita ing Ari't ing Reyna e na saglauayan ing miayaliua pa inagad nang sildac ing queang sentencia.

Qñg sentenciang iti ing macapalaman dalan ya y Beatriz lual ning balayan bitayan ya carin alang caliuagan qñg pilalauan da ding taung queraclan.

Ing atul á iti inagad depat da
lual ning balayan carin de pin dela
at ing anac naman inacut da ya
canitang cutcutan á macatalaga.

Iniang malapit neng mabaldug qñg aun
ing bangque ning anac agad yang mibanġun
ine ne ing Ari nġanang guingcas layun
sentencia cang Beatriz queca pung yurung.

Ing budñing Beatriz ali ya pu lilu
mecamate cacu itang Federico
quecang papanintun nu ya man tinuru
y Beatriz ibpa cu yang timauan mu.

Maragul ya tula ing Aring Ornadal
ampon ing Reynang asaua nang irang
uli qñg anac da á misublian bie
ligayang quimtan da é sucat pasabi.

Horas mu ring ita agad guinayac la
deta ning soldadong manintun talaga
qñg ban é malaus ing mearing sentencia
canitang Beatriz uling alang sala.

Ding sablang soldados á minatad tiquis
Verdugong talaga qñg Reyna Beatriz
acasalubung do layun mibabálic
pati ding tiburan ning Ari rang lauit.

Inusisa ne pin ning Aring Ornadal
itang sentenciada nu carin de licuan
hinte ding soldado é mi balung sabian
ing querarasa'na at dusa nang quimtan.

Iniang miras ya pu queta qñg Aldea
qñg pibitaya'nang lugal á talaga
qñg metung á dutung carin penic mi ya
at tináli batal ampon guinapus pa.

Ing bague iti nan abátas ning Ari
queang pasayanġan ing babayng budñi
é na apiucul ampon api-uri
sangcan qñg uli na sentenciang mibili.

Inia pa lang da ita ning Señora
caniting Beatriz ing quinanua iya
telaga ning Dios at cari'ne dela
qñg lele ning bunduc qñg metung á cueva.

Caniti ping cueva cari'na ne licuan
ngana cang Beatriz queti ca pa tucnang
ing pamanalangio qñg Virgen á nuan
qñg aldo at bengi é mu cacalinguan.

Nun é mu rin acu ing cuma quecao
ali ca tutuqui ampon pang mamaco
nung lumuat ca man sa ali ca numanu
miuli ca mu rin quetang cayarian mu.

Canacung ibalic ilang ipanasbuc
di Don Federico at Doctor nang cuyug
mabilug qñg lub da ing bie na metacmus
niti nang Beatriz á calunuslunus.

Mibálic no queta at minuli Ungria
qñg Aring Ladislao tune capatad na
é ya cacauani't cabayabe na ya
catutu nang Doctor at caluguran pa.

Nanan ta linábas ing capanaunan
meuala qñg lub na ning Aring maraṅgal
at ing Reyna Beatriz macanian mu naman
carin qñg cueva na á queang tucnāṅan.

Macábang panaun ing paṅgatucnang na
gagcas na ning libro labing ualung banua
iti nang Señora yang pañatang na
nṅana cang Beatriz matimaua na ca.

Nṅeni mu rin nṅana muli ca qñg reino
mimalan lalaqui paran mong Médico
uling qñg reinu mu maragul ing gulu
disa'na ning pesteng é mu mamagcaou.

Daca'la ping bina taung mangamate
ding ba'lang mirasan mayayaṅgu la bie
y Don Federico á bayo mung tune
maluat neng salunan ta'ne macarate.

E mu gaganacan panlub mu qñg reino
pacatandanan mu ing sablang bilin cu
queca yang bacalan ining cajuela cu
ulus'na ing sabla lama'uang panulu.

Aguiang'nanu pa mang saquit qñg catauan
nun apulisan me cumayap yang biglan
dapot ing bilin cu é mu cacalinguan
é me bibilianan nun é magcumpisal.

At ing imalan mu iniang yugse na ca
ampon pang pabulag ning quecang asaua
pacabalutan mu at pacasinup pa
ning ninu ya pa man ali sa aquit na.

At magmula n̄geni canacu cang lacuan é mu na cu aquit ampon tulugmatan angang é matacmus bie mung ing̃atan carin da ca yapa layun paquiquitan.

Ing bili cung ini pacatuyagan mu acu't é aliua ing Indu ning Verbo inia ica naman é cacalinguan mu parating yayauad q̄ng pacalulu cu.

Ing cababan lub é mu cacalinguan miguit sa q̄ng sadia't bagcus pang dagdagan at nun cari'na ca q̄ng quecang cayarian ing pamag-maragul ali mu daraptan.

Caibat nang pigsulit inagad mipda ya ing capagsalita nang metung á Señora anting mipatutud sentido nang lima q̄ng milagrong iti ning Virgen María.

Iniang sumala na potencia nang atlu pibulebule na lima nang sentido iniang atalus na ampon apitunu macaras ne carin q̄ng lual ning reino.

Queti na na aquit at apagumasdan calda ding salunan lub ning cayarian quea lang inuluan ba'lang migcumpisal malaguang cacayap saquit dang daralan.

Mibantug q̄ng corte't micálat q̄ng reino itang cabiasna'na malucang Médico micatagun naman mirate yang tutu canitang saquit na y Don Federico.

Nanu't mibelita qñg Aring Monarca
ing báyung Médico pepayaus na ya
é naman meliuag agad dinatang ya
malaguang minarap qñg camal na't ula.

Ing guingcas ning Ari ó budñing Médico
ing cacung capatad á y Federico
uluan me sana ing bala na acu't
canacung bayaran ing capagalan mu

Nğana ning Médico ó Aring maraᅅal
tabi qñg damla mu at mayubung camal
é cu pu manulu't cacung pasayanᅅan
nun é la sumisi ampon magcumpisal.

Ning Ari pisiag na queting capatad na
bungsung Federico sumisi ca sana
ó ini ing Abad á macatalaga
icumpisal mu nᅅan ing sabla mung sala.

Ing lilung Infante ali na atanᅅuan
pablasang ing Doctor é ne cacauanᅅan
yang sisitsit na ing quea ping tanguian
aluc nang Ladislao é na tatangapan.

Ing gagcas ning Doctor aguiang mate ca man
ali ca tatangap qñg pamagcumpisal
ali ne acaquit ning ninu't ninu man
ing panᅅa-demonios yang macasangcan.

Nğana mo ning Abad ing pacua co sana
metung nang larauan ning Virgen María
qñg palamang-lamang mibálic ing lub na
suguing Federico ban magcumpisal ya.

Horas mu ring ita pepacua yang tambing
metung nang larauan ning mal á Virgen
é naman melambat detang de pin carin
qñg budñing Infante quea re siniping.

Iniang isiping de carelang linapit
ing mal nang larauan ning Virgen á lauit
ing cuyug nang Doctor tinacas yang amlit
inagad neng licuan taung maqui-saquit.

Ing Aring Ladislao miuman ya ping guingcas
caniting Infante á queang capatad
magdalita ca sa't magcumpisal agad
ban ing caladua mu é ya mipajamac.

Linapit neng agad at magcumpisal ya
sinabi na na nğan ing sabla nang sala
pisiag ning Médico nung macanian nğana
ing cacung yayaduan confesion publica.

Ing buri cu sanang quecang icumpisal
queca nğang ipasiag qñg piraramdaman
qñg ba'ping mabalu quecang casalanan
at uluan da cao saquit mung daralan.

Nun salesen mu nğan ~~ali~~ manlingad ca
malatit maragul qñg sabla mung sala
maniuala cao qñg gagcas cu queca
cumayap cang agad antimo ing sadia.

Ala yang linijim at sinabi na nğan
guisa' nang selese queang casalanan
pati ing depat nang licung capalsintan
qñg suguing bayo na á Reynang maraᅇgal.

Ing pang̃a-ugse na't pang̃abulag mata
ing sablang ita nin tune parala'na
at ing pamalmura ning Duque Medina
pati pang̃ayatat tucnang̃a'nang villa.

Ing pamacamate na q̃ng Principe Arlis
yang mibintangan ing Reyna Beatriz
ing sablang iti nan quea ping pigsulit
Ari't Consejero daramdam lang tiquis.

Amalas ning Ari ing sablang pisiag na
ine neng armeria't quinanuang espada
mabilug q̃ng lub na pacsá nang talaga
ing lilung Infante ilaco nang bie na.

Macapagmulala't ali api-isip
misteriong depat na ning Dios á lauit
ing sabla nang sala guisa'nang pigsulit
meap yang inagad quetang queang saquit.

Anti yang migpilu saquit nang daralan
misubli q̃ng sadia ing queang catauan
sinubung ya mua ing Aring Ladislao
patayan que man sa é pa macabague.

Q̃ng mua ning Ari tune malimbuyu
agad neng lepitan y Don Federico
begut neng espadang ibat q̃ng armero
nun é re asagca tibtab ne ing lilu.

Ding sablang Consejos ning Aring marangal
q̃ng mua nang ita ilang memilatan
pati ing Médico macanian mu naman
nun inia ing Ari tinupad yang biglan.

Ing mal á Ari miuman pang guingcas ya
 lilung capatad cu animal ca pala
 inia migdusa ya ing cacung asaua
 ica ing migtacsil at aliua iya.

Icong de la guardia ume co't bigla yu
 quecayu yang dalan ipuc qñg castillo
 ining tampalasan Infanteng miglilu
 cuturan ye batal pangga-galingaldo.

Ali na mauman ing cacung sentencia
 malagua yung gauan ing cayatula'na
 qñg ba'reng é paran ampon tularan pa
 ding queti qñg Reino't ban é manaua.

Pablasang utus na ning Aring marangal
 qñg real castillo dela reng marapal
 cabud na calaco quea yang tengisan
 ngana ó Beatriz culang capalaran.

Insa cayang reino, ciudad at villa
 ing quepandigan mu sinta cung asaua
 agad mu nang tingap ali tinutul ca
 mabagsi'cung atul á binie parusa.

Cabud pangatupad ning cayatulan cu
 qñg pangatabtah na ning Infanteng lilu
 agad cung tumulac ali mabalam cu
 panintunan da ca nu ca man tinuru.

Cacu mang camate salugsugan da ca
 layun panintunan nu ca man minanga
 insa pa mang sulip ing pacsang talaga
 canacung lasauan qñg ban acua ra ca.

Laguin cung Ladislao canacung sasacsian
nun abalitan que layun asumpungan
cacung ipatangal ing liesi cu't tapang
qñg manlualu quea aguiang ninu ya man.

Ali cu mituqui catau mang tau
ba'cung é mabalam qñg pamanlacad cu
at ing marap cacu quening cacung casbu
ing queang anabang ing mamun qñg yatu.

At itang buangis Ari Alemania
milaguiung Orndal á miñe parusa
uacas na na ngeni ning bie nang dala
nun é cu ne aquit ing cacung asaua.

Qñg horas á iti quea ping aramdarn
ning budñing Médico nñanang tinambayan
¿é ata buri mo ó Aring marangal
miarap ya queca asaua mung irang?

Pequibat ning Ari caniting Médico
amanung guingcas mu nung maliaring tutu't
ing macabalita ninu man at ninu
panñacu cu quea iting cayarian cu.

Iti pin yang tutu alang panñacabla
at ing panñacu cung alang panñasira
ninu mang midurup qñg sinta cu't mutia-
corona't cetru cu ibie cu lang bigla.

Nñana ning Médico alang caliuagan
cacu yang idurup qñg quecang arapan
dapot ing yauad cu queca sang tuntunan
tuparan matibe quecang capañacuan.

Pequibat ning Ari nğanang mengamanu
ing cacung sinabi ali na mibáyu
aguiang ining bie ya ing anġuan mu
é cu sangalanġan mapuring damla mu.

Ing budñing Médico inagad guingcas na
caring Consejeros at Aring maula
malagua yang gauan ing metung á fianza
maguing catandanan queting dimdam yu na.

Inagad deng gueua itang pitandanan
ning mal á Ari queang capanġacuan
ninu mang macaquit qñġ Reynang maranġal
tangapa'nang lugud alang caliuagan.

Matupad nġang sabla ing ba'lang buri na
ing Aring Ladislao ali sansala ya
ing bague iti nan qñġ papel quine ra
alang panġasira ing capanġacua'na.

Ing mesabing fianza cabud na cayari
paua lang mig-firma Consejero't Ari
mequipag-firma ya ing Médicong budñi
at caibat na niti nan quinua na neng dagli.

At saca ya minauad qñġ Aring maranġal
masinup á silid queang pipainauan
qñġ yauad nang iti agad neng dininan
metung yang posentong masanting tudtúran.

Uling ugali cu at sadia cunġ dapat
matudtud cu pa mu báyu cu lumacad
at panġaguising cu dulapan queng agad
Reynang asaua mu at queca que yarap.

E cu na nğan igcas at salesayan pa maldang atiu carin ing pamisabi ra qñg silid ning Ari iniang milub na ya ita ninang pasbul inagad neng sera.

Ding sablang Consejos at Aring maraṅgal maldang atiu carin magmulala la nğan ning metung at metung carelang uculan Angel ya mo atang banua menibatan.

Deti nğan ping sabla nṅarang misasabi ing pamalac da quea qñg Médico-ng asque quetang caniuana ing Angel yang tune maquiquilala ya qñg queang selese.

Canacung ibálic qñg budñing Médico iniang carina ya quilub na ning cuarto sadia nang imalan leco na't binayu queang inalilan aliuang vestido.

Nanu pa't meari itang pamiblas na lupa nang Beatriz antimo ing sadia pigcalub ning Dios at ing Virgen María sinulud nang iti menibatan Binua.

At saca ya linual canitang estrado qñg capamisanan da maldang Consejero mengasdan lang sabla tau qñg Palacio pati na ing Ari bantug á Ladislao.

Sablang atiu carin mengatilijan la é la mecabulad pauang mengasdan pa ing Aring Ladislao sacdal ing dine na ing Reyna Beatriz é alaue na ya.

Ninu mang carela alang mecabulad
caring Consejero á carin macarap
ing Reyna Beatriz yang pepatuyag
dirupa'neng Ari arap na migsacab.

Saca ya miñabi ing mal á Reyna
ibie mung patauad oh Aring Monarca
acu pin at acu ing quecang asaua
á peparusan mu't binulag á mata.

Pangasabi niti agad nang quepatdan
ing Aring Ladislao libutad mibulang
Reyna sielulu ne layun pengamanuan
asaua cung sinta lub mu tiuasayan.

Nung cacung cabaluan ngana pin ning Reyna
quecang icamate nun aquit mu cu pa
linasa cu man sa é na inulian ca
é cu mu tangalan anti queang dusa.

Ari meguinut yang mibule malále
isip na at lub pauang mesalese
quinaul neng Reyna pecasican-sican
tauad ing yadua'na é macanian-canian.

Mangisnauang saldac ngana ning gagcas na
ó sinta't bie cu leal cung asaua
qñg querarasan mu acung maquisola
uli ning Infante qñg pamañumbung na.

Aguiang casing acu casalanan cu man
lalu ing Infanteng lilu't tampalasan
quetang depata'nang ali catuliran
yang ilibe na ing bie nang ingatan.

Nġeni mu ring nġeni agad yung tuparan
qġg real castillo quecayu yang aġuan
ing cayatulan cu macutud ya batal
queta ing ninu man é ne alimbauan.

At ing queang bangque carin ya yugse yu
quetang cailaġan lual na ning reino
at carin ya muluc ampon pang malaso
queta é re paran ding bisang maglilu.

Mequibat yang agad ing mal á Reyna
ó Aring Ladislao manaya ca sana
ing fianzang merapat nġeni pacua cu ya
qġg mearing pisabi meġalingua'na ca.

Qġg cayatulan mu ninu ing salangsang
pablasang Ari cang maqui-capaliarian
dapot ing pisabing quecang capaġacuan
qġg fianzang meari queca nang quelinguan.

¿E mu uari guingcas canitang Médico
nanu mang buri na at yaduan quecao
é mu salangsangan at quea ibie mu
aquit mu ya sana Reynang asaua mu?

Quilalanan mu cu isilad mong mata
acu't é aliua Médico-ng mipasia
inia ing yauad cu patawaran mu ya
y Don Federico-ng capatad mung sinta.

Ala nang aliua queca cu yayaduan
qġg camalan mu pu ó Aring maraġal
inia nġacu mo sa queca neng timauan
at patawaran mu ya capatad mung irang.

Qñg Dios menibat maulang Misterio
sucat cang patauad qñg lupa mung tau
é na uari pisiag ning Guinung y Cristo
á mengacung timbus qñg sala ning yatu.

Inia nñacu sana magdalita na ca
y Don Federico timauan mu na ya
patawaran cu ne qñg depot nang sala
ica naman nñeni patawaran mu ya.

Nanu ta caniti minutus yang biglan
caretang de guardia ing Aring marañgal
y Don Federico cuanan yeng marapal
nñeni mu ring nñeni cacu ye irampal.

Horas mu ring ita agad detang da ya
y Don Federico Ari arapa'na
ing tungcul at gálang paua nñang depot na
qñg Ari't qñg Reyna á budñing bayo na.

Micaulcau'la at pepatauad nñan
ing Reyna't Infante at Aring marañgal
horas mu ring ita atin lang aramdám
sualang mangamanu qñg anti queni nan.

Icong sabla queti daramdam canacu
á macapamisan qñg real Palacio
ampon ing Aring budñing Don Ladislao
talastasan yu nñan ing salesayan cu.

Iting quecong reino nun inia mirasan
maragul á sálut á memucsang bie
oh Ari miucul ca at mibulebule
qñg quecang piñapat á é catuliran

Ing Reyna Beatriz á quecang asaua
agad inatulan at dinin parusa
é mu inusisa nung maquisala ya
pepasaquitan meng binulag á mata.

Pablasang qñg iya alang casalanan
seguip ne ning Dios at Virgen á malam
at ing aliua pang queang querarasan
cararaptana'na Demoniong sucaban.

Inia Aring mal migaganaca ea
quecang quilalanan depat mung sinala
ing meto cayarian queca ya minaua
pacaipsis mu't ica ing Justicia.

Cabud na meuala ali ne minulad
sualang migsalita á dindam da ding lat
ing Reyna Beatriz ya naman ing guingcas
qñg Ari't Infante budñing micapatad.

Daptan tamu nñeni at ali liliban
mitubud ya Francia ing Aring Ladislao
ing cacung capatad qñg ba'yang pabaluan
sumun la nñan queti alang caliuagan.

Ing bungsung uali cu lagiung Isabela
cacu yang paraquit carin Inglatterra
lub ning Infante ban tajimic na
quea que pacasal cabud pañatang na.

Sabian pa case ing anti queti nan
ning metung at metung ing tula ra sacdal
malagua't salita agad yang dinatang
budñing Isabela Princesang malinang.

Horas mu ring ita agad minaus la
 caretang Obispo ampon Cardenal pa
 midesposada la at quesal talaga
 di Don Federico ampon Isabela.

Nun uari qñg guintu metung la mu uri
 capatad ning Reyna't capatad ning Ari
 alang tauli't muna qñg carelang bili
 pablasang ibat la caring dayang budñi.

Iniang mayari na ing pangacasal da
 di Don Federico ilang Isabela
 qñg Aring Ladislao memu'no pin queta
 qñg ba'na lang muli carin Inglatera.

Qñg Aring Ladislao carin cu ibálic
 ampon qñg mapalad á Reyna Beatriz
 ing pamiutus da uliran lang tiquis
 pamicalugud da alang casimparis.

Alimbaua ye'ting sucát salaminan
 ninu mang miasauang bisa qñg canuanan
 pacaingatan sa at pacatibayan
 ilaman qñg pusu ban é macalinguan.

Qñg Aring Ladislao é ya sucát mara
 ninu mang lalaqui á maqui asaua
 é ya manuala qñg babalita ra
 magumasid ya pa't imulat nong mata.

At ninung babayng queang acaparis
 qñg dusang quimta'na ning Reyna Beatriz
 ala ya mang sala pibata nang saquit
 at é ya tinutul nanu mang matulid.

(48)

Y Don Federico é ne sucat paran
ninu mang lalaquing tune biniñagan
lacuan ta ing tucsu't ing lub ta tibayan
nabangnan ta murin itang tulang dactal.

Cacu neng itiguil iti nang corrido
nun tin yang migmáli bala na icayu
larinan yu na sa ing sirang iquit yu
sablang é yu buri ya nang bucuran cu.

UACAS.

